

Kirjurit ja nimien kirjoitustavat 1500-luvun Hämeessä

Asiakirjoihin merkityn nimistön suhdetta kansanomaiseen nimistöön on tutkimuksessa tarkasteltu yllättävän vähän. Nimiä etymologioitaessa on yleensä todettu, että se tai tuo nimi johtuu jostain asiakirjoissa mainitusta nimestä. Lähtökohta on ollut asiakirjakeskeinen. Asiakirjojen nimiä voidaan katella toisestakin suunnasta, voidaan kysyä, mistä asiakirjoihin merkityt nimet ovat peräisin?

Koska 1500-luvulla vallinneesta kansankielisestä nimistöstä ei ole säilynyt juurikaan suoranaisia mainintoja, kansankielisiä nimiä on koetettava selvittää säilyneiden asiakirjojen ja paikannimistön avulla. Päätelemistä helpottavat havainnot esimerkiksi 1800- ja 1900-luvulla käytössä olleesta nimistöstä: samat periaatteet lienevät olleet tuttuja jo 1500-luvulla.

Lähtökohta 1500-luvulla oli se, että kansan käyttämä nimistö oli suomenkielistä, asiakirjat, joihin kirjurit nimet merkitsivät, olivat muunkielisiä, tavallisesti ne laadittiin ruotsin kielen mukaisiksi. Puhutun ja kirjoitetun nimistön erosta kirjurin tuli selviytyä. Varmaankin samalla, kun kirjurille opetettiin esimerkiksi maakirjojen laadintakaava, hänelle neuvottiin ainakin joitakin sääntöjä, joiden perusteella hän pystyi merkitsemään suomenkieliset nimet ruotsinkielisiin asiakirjoihin: hänelle selvitettiin nimien "oikein-kirjoitus" eli normaalistaminen. Näistä käytännön säännöistä ei ole säilynyt mitään ohjetta, vaan on se pääteltävä vertailemalla säilyneitä asiakirjoja, erityisesti on tarkkailtava ja verrattava yhden henkilön nimen merkintää eri asiakirjoissa. Tietenkin on huomattava, että kaikkien kirjurin korviin mahdollisesti kuuluneiden nimien merkitsemisestä ei etukäteen pystytty antamaan suositusta, vaan kirjurit ovat merkinneet

nimiä myös "omin päin", soveltamalla yleisohjeita.

Veroluetteloiden laadinnassa yleisperiaate oli, että henkilöt ryhmitettiin kylittäin ja kylät joko neljänneskunnittain hallinto- tai kirkkopitäjiksi - joissain luetteloissa neljänneskuntajakoa ei ollenkaan käytetty, vaan kylät lueteltiin pitäjittäin. Sellaisiin asiakirjoihin, joissa henkilöitä ei ryhmitelty kylittäin, merkittiin jokaisen henkilön kohdalle hänen kotikylänsä, näin meneteltiin esimerkiksi sakkoluetteloissa. Tärkeä yksikkö oli siis henkilön kotikylä. Nimien merkitsemisestä oli varmaankin sellainen ohje, että nimet merkittiin senaikaisen ruotsin kielen kirjoitusjärjestelmää noudattaen. Oli myös vakiintuneita merkintätapoja. Esimerkiksi asiakirjoihin voitiin etunimeksi kirjoittaa *Pelle* vain, jos henkilön patronyymiksi samalla merkittiin *Persson*, siis *Pelle Persson*, hyväksytty kirjoitustapa ei sen sijaan ollut **Pelle Olsson*, vaan sen tilalle kirjoitettiin *Per Olsson*. *Pelle*-kirjoitusasua ei käytetty milloinkaan patromyymin muodostamisessa, **Oleff Pellesson* on ollut sääntöjen vastainen, eikä sitä asiakirjoista löydy. Kirjoitusmuoto *Lasse* voitiin merkitä etunimeksi, mutta patronyymiksi ei voitukaan kirjoittaa **Lassesson*, vaan sen paikalle kirjoitettiin *Larsson*. Syytä tämäntyyppiseen menettelyyn ei tiedetä, ehkä *Pelle* ja *Lasse* käsitettiin liian arkisiksi puhuttelunimiksi, joita ei voitu merkitä patronyymin ainekeksi. On syytä korostaa, että asiakirjojen *Pelle* ja *Lasse* eivät suinkaan osoita, että niitä tarkoittavien henkilöiden kansanomainen nimi olisi ollut **Pelle** tai **Lasse**. Esimerkiksi Pusulan Suome-lan kylään on v. 1566 merkitty isännän nimi *pelle persson* (VA 3283:45), mutta isännän nimestä johtuva kantatalonnimi on **Pietlää** eli ***Pietilä**, kansanomisen **Pietin** kirjuri on papereihinsa merkinnyt **Pelleksi**.

Etunimien merkitseminen

Yleisohjeen mukaan jokaiselle merkittiin etunimi ja patronyymi. Leskivaimojen merkinnässä voitiin käyttää pelkästään etunimeä, esimerkiksi v. 1568 Tuuloksen Juttillassa *valborg enckia* (VA 4045:22v). Suomenkieliset kansanomaiset nimet tuli mukauttaa ruotsalaisen kirjoitus- ja nimeämisjärjestelmän mukaisiksi, ohje koski sekä etunimiä että patronymejä. Merkitsemisen lähtökohdaksi on ollut henkilön kansanomainen nimi, toissijainen - ja siitä johtunut - on kirjurin kuulemansa perusteella kirjoittama asiakirjojen muoto. Kansanomaisen nimen ja kirjoitetun muodon suhdetta voidaan valaista esimerkein: Asikkalan Kurhilasta on seuraavat samaa henkilöä tarkoittavat maininnat:

Ieppe Iönsson, v. 1539, VA 3668:39

iacob ionson, v. 1544, VA 3684:47

Jacob Jönsson, v. 1545, VA 3689:30

Jacob iönsson, v. 1546, VA 3692: v18.

Isännän kansanomainen nimi lienee ollut **Jeppe** tai **Jäppi**, joka kirjurin käsityksen mukaan tuli kirjoittaa asiakirjoihin *Jaakopiksi*. Kalvolan Saviniemestä on seuraava merkintöjen sarja:

Caup Ionson, v. 1539, VA 3668:89

iacop Jonson, v. 1543, VA 3679: v109

iacop ionson, v. 1544, VA 3684:106.

Isännän kansanomainen nimi lienee ollut **Kauppi**, jonka varhaisempi kirjuri on merkinnyt maakirjaan melkein sellaisenaan, myöhemmät ovat normaalistaneet kirjoitusasun *Jaakopiksi*.

Asiakirjojen perusteella ei aina ole helppo päätellä kansanomaista nimiasua. Esimerkiksi Somerniemen Oinasjärveltä on seuraava merkintäsarja:

v. 1539 *Bengt Madson*, VA 3668:84

v. 1543 *bondh matison*, VA 3679:102

v. 1544 *bonde madzson*, VA 3684:101

v. 1545 *Boduedt matsson*, VA 3689:90

v. 1545 *Botuedt matson*, VA3705:7

v. 1550 *bonde matzson*, VA 3727:3

v. 1552 *Botuidus*, VA 3755:50

v. 1553 *Botuidus*, VA 3755:59

Sakkoluetteloissa

v. 1547 *Bonde matson*, VA 3697:58

v. 1548 *bonde matzson*, VA 3704:75v

Kirjoitusasujen eroavuudesta huolimatta merkinnät tarkoittanevat yhtä isäntää, jonka

kansanomainen nimi lienee ollut ***Puonti** tai ***Puotu**, eri kirjurit ovat normaalistaneet nimen vaihtelevasti, mutta epätarkoituksenmukaista on olettaa, että merkintöjen taustalla on kaksi - tai vieläkin useampia - eri henkilöä (Seppo Suvanto on otaksunut, Hist. tutk. 193, s. 268, että merkintöjen taustalla olisivat Bonde- ja Botvid-nimiset veljekset).

Yhtä henkilöä tarkoittanevat myös seuraavan nimisarjan merkinnät Kuhmoisten Sappeelta:

v. 1551 *Eneuald Larson*, VA 3738:8

v. 1552 *Einuald larsson*, VA 3749:41v

v. 1553 *Eneuold Larszonn*, VA 3761v :5v

v. 1554 *valentius larsson*, VA 3776:4

v. 1555 *valentinus Larsson*, VA3792:8v

v. 1556 *walentinus larson*, VA 3814:5v

v. 1556 *wallatius Larson*, VA 3814:43v

v. 1557 *vallatinus larsson*, VA 3846:23

v. 1563 *waldmar larsson*, VA 3975:29v

v. 1563 *vellann larsson*, VA 3976:5v

v. 1564 *voldemar larson*, VA 3988:5v

v. 1566 *valdenus Larson*, VA 4024:9

Koska sarjassa on kolme paljon toisistaan poikkeavaa merkintätapaa, on aluksi epävarmaa, tarkoittavatko ne yhtä, kahta vai kolmea henkilöä. Pitäjänhistorian isäntäluettelossa on katsottu, että on ollut sekä Enevald Laurinpoika että Valentin Laurinpoika (Poppius, Hauhon, Tuuloksen, Luopioisten isännät ja emännät 1539 - n. 1713, Hauhon, Tuuloksen ja Luopioisten historia, s. 868). Kun kylässä on paikannimi **Vallinsaari**, on hyvin perusteltua olettaa, että isännän etunimi on ollut ***Valli**, jonka kirjurit merkinnöissään ovat normaalistaneet monella tavalla oman käsityksensä mukaan kirjoitusjärjestelmän mukaiseksi. Merkinnät tarkoittavat poikkeavasta kirjoitustavasta huolimatta yhtä isäntää.

Patronyymien merkintä

Kansanomaiset nimet heijastuvat myös patronyymien merkinnässä. Esimerkiksi Padasjoen Vesijakaan Inkilän kylästä on seuraava nimisarja:

v. 1539 *wrbanuson*, *Silffuester*, VA3668:25

v. 1543 *hanson*, *Siluester*, VA 3679:27

v. 1545 *Ianusson*, *Siluester*, VA 3689:66

v. 1546 *ianusson*, *Siluast*, VA 3692:36v

v. 1548 *ianusson*, *Siluast*, VA 3707:42

v. 1549 *Jönsson*, *Silwester*, VA 3721:15

v. 1550 *Janndson, Siluasth*, VA 3729:11

v. 1552 *Jannsson, Siluester*, VA 3749:7

Asiakirjoihin merkittyjen kirjoitustapojen takana on ollut kansanomainen **Ihanus** tai **Ihannus**, joka on ollut tuohon aikaan Itä-Hämeessä ja Savossa varsin yleinen **Johannes**-nimen kansanomainen muoto. Jostain syystä kirjurit eivät ole sitä kunnolla tunnistanee, vaan merkitseminen on ollut epäjohdonmukaista. Kirjoitettu patronyymi on silti erittäin mielenkiintoinen, sillä voidaan päätellä, että kansanomaiseen henkilönnimeen on etunimen lisäksi kuulunut jokin muukin nimeävä elementti: Ihanuksella on ollut jokin asema kansanomaisessa nimessä. Todennäköisesti kansanomainen puhuttelunimi on ollut **Ihanuksen Silvo**.

Samantapaisesti vaihtelee kirjoitusmuoto Jämsän Kauhkialan neljänneksen Pietilän kylästä olevassa esimerkissä:

v. 1543 *Jeroniusson, Oleff*, VA 3679:31

v. 1544 *ieronimuszon, Oleff*, VA 3684:92

v. 1545 *ieronimusson, olff*, VA 3689:81

v. 1546 *vrbanusson, olff*, VA 3692:43

v. 1548 *vrbanuson, olff*, VA 3707:38

v. 1549 *urbanussonn, olaff*, VA 3721:66

v. 1552 *Oremusson, Oleff*, VA 3750a:10v

v. 1553 *Jeronimussonn, Oluff*, VA 3761:45v

v. 1558 *germundhson, olff*, VA 3866:45

v. 1559 *germundson, Oluff*, VA 3888:16v

v. 1559 *geronimusson, Oluff*, VA 3888:81v

Kansanomaisesta nimestä ei ole säilynyt mitään viitteitä, nimi on saattanut olla esimerkiksi ***Kirma** (vrt. Jämsän Ruotsalasta on merkitty muistiin paikannimet **Kirma-vuori**, **Kirmalahti** ja **Kirmajärvi**), asiakirjojen merkintää vastaava kansanomainen nimi olisi saattanut olla ***Kirman Olli**.

Karkkilan Vaskijärveltä on vuoden 1539 maakirjaan merkitty isänniksi *urbanus larson, clemet Anderson* ja *Mons Larson* (VA 3668:127). Heidän kansanomaiset etunimensä ovat säilyneet talonnimissä **Paanu**, **Klemola** ja **Manni**. Vuoden 1568 sakkoluettelossa on mainittu *anna panusdotter vaskierui* (VA 4038:35v), hän lienee ollut *urbanus larsonin* tytär, asiakirjaan merkitty patronyymi perustuu joko isän kansanomaiseen etunimeen **Paanu** tai täysin samanasuiseen talonnimeseen.

Valtaosa patronyymeistä on helposti tulkittavaa ainesta: isän kirjakielistettyyn nimeen on liitetty miesten nimissä pääte **-son**, nais-

ten nimissä **-dotter**. Kirjureiden on ollut mahdotonta johdonmukaisesti noudattaa tuota ohjetta, sillä kansanomaisen talonnimistö ei ole juurikaan poikennut kansanomaisesta etunimistöstä (vrt. edellä **Paanu**). Tämän vuoksi kirjurit ovat merkinneet patronyymisiä pääteaineiksia (= *son* ja varsinkin *poika*) kansanomaisten talonnimien jälkeen, kun heillä on ollut tarkoituksena merkitä kansanomaisen etunimen jälkeen patronymisyyden tunnus. Esimerkiksi Hämeenkosken Huljalan kylästä tunnetaan vuodelta 1559 *erick kaharinsson* (VA 3855:31v), jota vastaava kansanomainen nimi lienee ollut **Kaharin Erkki**, missä **Kahari** on talonnimi eikä suinkaan etunimi (appellatiivi kahari < 'kiharapää'). Toinen esimerkki on Hauhon Tuittulasta: vuonna 1565 on mainittu *henric taparisson tulittula* (VA 3991:27), siinä **Tapari** lienee ollut talonnimi, jonka taustalla on vanhempi nimimuoto **Tapatora**, vuoden 1549 sakkoluettelossa saman henkilön nimeksi on merkitty *henrich taparainen* (VA 3722:18v).

Talonnimien ja etunimien sekaannus on levinnyt yllättävän laajalle. Esimerkiksi Tammelan Järvenpään kylässä on 1580-luvun lopulla ollut kaksi taloa, toisen isäntänä oli Matz michelsonin jälkeen hänen poikansa hinrich matzson, jonka pojat Marcus hinderson ja Oloff hinderson ovat jakaneet talon kahtia. Vuoden 1617 käräjillä lautamiehenä on ollut *Oloff Jaska i järfwenpä* (HYK, Furuhelmin kokoelma) ja vuoden 1612 kymmenysluetteloon Tammelan seurakunnan kuudennusmieheksi on merkitty *Marcus Jaska* (VA 4420:31, 36). **Jaska** on ollut kantatalonnimi, joka siis merkintöjen perusteella on ollut käytössä jo 1600-luvun alussa. Vuoden 1620 tienoilla laadittiin Elfsborgin lunnasverojen tarkastusluettelo, johon Marcus Jaskan nimeksi on merkitty *Marcus Jacopson* (VA 483 Ep:12v - 13). Merkintä paljastaa kirjurin menettelytavan: Isännän kansanomainen nimi on ollut **Jaskan Marku**, jossa Jaska on ollut talonnimi. Kirjuri on erehtynyt tulkitsemaan talonnimien Jaska Markun isää tarkoittaneeksi Jaakop-etunimen kansanomaiseksi muodoksi: hän on ensin normaalistanut talonnimien Jaska asiakirjoihin kelpaavaksi Jaakopiksi ja liittänyt siihen patronyymin tunnuksen **-son**. Tulos on täysin sopusointuinen patronyymi Jacopson, jonka

aitoutta ei osaa edes epäillä, merkintää on mahdollon paljastaa ellei sen syntyä tunneta, Marcus hindersonista on vain kirjurin käsissä tullut Marcus Jacopson.

Samannimisyyden karttelu

Kirjureiden kannalta ristiriitainen tilanne syntyi siitä, jos kylän sisällä oli kaksi isäntää, joiden etunimi ja patronyymi olivat täysin samanlaiset, asiakirjoissa käytetty nimien merkintätapa ei enää ollut riittävän yksilöivä. Tämän välttämiseksi kirjurit pyrkivät jollain tavoin kiertämään samannimisyyden. Oli joitakin tavallisia kiertotapoja. Esimerkiksi henkilön kokoon liittyvillä määreillä voitiin erotella täyskaimat toisistaan: Tammelan Susikkaalla oli kaksi isäntää, joiden nimi oli Madz simonson. Vuonna 1567 toisen nimeksi on merkitty *matz simonsson lille* (VA 4026:7). Kärkölän Sattialassa oli 1560-luvulla kaksi isäntää, joiden nimi oli henrich thomasson. Vuonna 1568 heidät eroteltiin merkitsemällä toisen nimeksi *Större henrich thomasson* ja toisen nimeksi *henrich thomasson minder* (VA 4043:34).

Samannimisyys voitiin kiertää merkitsemällä täydentävä tarkennus kerrallaan vain toisen isännän nimeen. Esimerkiksi nykyisen Orimattilan Kuivannon kylässä oli 1560-luvulla kaksi isäntää, joiden etunimi ja patronyymi oli täysin sama eli Jören polson. Vuonna 1562 toisen isännän nimeksi on merkitty *Jören polson vehä* ja toisen nimeksi on merkitty pelkästään Jören polson (VA 3957:17v). Vuonna 1567 ensimmäinen Jören polson on jätetty lisänimettä, mutta toisen nimeksi on merkitty *Joren kataianpoltaija* (VA 4033:61). **Katajanpolttaja** lienee ollut yksilöllinen lisänimi, josta lienee myöhemmin kehittynyt Kuivannon kylään asumuk-sennimi **Katajala**.

Orimattilan Mallusjoella (vanhalta nimeltään Mallukselassa) on 1560-luvulla ollut kaksi isäntää, joiden nimi on ollut Pelle persson. Vuonna 1562 toisen nimeksi on merkitty *per persson vanha* (VA 3956:27), myöhemmin pelkästään Pelle persson. Toisen nimeksi on vuosina 1564 ja 1565 merkitty Pelle persson, mutta vuodesta 1556 alkaen patronyymi on korvattu eri tavoin: v. 1566-1568 *peer seppe* (VA4021:23v, 4033:18v, 4043:25v), vuonna 1568 *Per Smedh* (VA

043:51v). **Seppä** lienee ollut isännän ammattiin liittyvä nimi, joka on voinut jo tuohon aikaan olla vakiintunut talonnimeksikin, sillä nykyisinkin kylässä on **Seppälä**-niminen kantatalo.

Urjalan Kehrolla on 1560-luvulla ollut kaksi isäntää, joiden nimi oli erich larsson. Samannimisyyttä on asiakirjoissa kartettu, minkä vuoksi toisen isännän nimeksi on vuosina 1566 ja 1569 merkitty *her Erich larson* (VA 4002:50, 4017:43, 4050:29v), toisen nimeksi pelkkä *erick larson*. Vuonna 1570 osat vaihtuivat, kun her Erich larson on merkitty pelkästään nimellä *Erich larson*, mutta samalla toisen isännän nimeksi on mainittu *Erich bonde* (VA 4061:18). Erotteluperuste lienee ollut isäntien käytöksessä: toisen heistä on ollut "herraskaisempi", toisen talonpoikaisempi.

Nastolan Immilässä on 1560-luvulla elänyt kaksi isäntää, joiden nimi on ollut Matz persson. Vuonna 1562 heidät erotettiin toisistaan niin, että toisen nimeksi merkittiin *matz persson vcko* (VA 3957:1 7v), vuonna 1563 taas toisen nimeksi on kirjoitettu *Matz persson kalcko* (VA 4004:1 lv). Nimiarkiston kokoelmissa on tieto nykyisestä **Kalkkolan** osakylästä, luultavasti osakylä on muodostunut vanhemmasta kantatalosta. Lisäksi Immilässä on **Akkala**-niminen kantatalo (joissakin asiakirjoissa tosin *Aakkala*), minkä perusteella voitaisiin otaksua ehkä aiemmin ikään kuin vastakohtanimenä olleen myös ***Ukko** tai ***Ukkola** -niminen talo, tosin on myös huomattava, että naapurikylässä Pyhäntakana on ollut **Ukkalan** kantatalo. Näyttää siltä, että kirjurin merkitsemät nimet ovat olleet talonimiä tai niistä on myöhemmin kehittynyt talonnimi.

Heinolan maalaiskunnan Härkälässä samannimisyys on kierretty niin, että selventävä lisänimi on merkitty samana vuonna kummallekin isännälle: v. 1562 sekä *Lass persson honga* että *Lass persson finne* (VA 3656:16). Näihin merkintöihin pohjautuvista talonnimistä ei ole tietoja.

Mäntsälän Kaukalammin kylä on esimerkki siitä, että kylässä on ollut samoihin aikoihin kolme etunimen ja patronyymien puolesta samannimistä isäntää: Vuonna 1562 on mainittu *Las persson Joukia*, *Las person huike* (myöhemmin *huicoi*) ja *Las persson kijlme* (VA 3955:27, 3957:29v). Kauklammin

kylässä on yhäti kantatalon nimi **Huikkola**, v.1786 *Hoikola* (MHA B 27 4/10-11), muut nimet ovat hävinneet käytöstä.

Samannimisyyys voitiin välttää merkitsemällä sukunimen tapainen nimi, joka erotteli kaimat toisistaan. Esimerkki Sysmän Voipalasta: Vuonna 1563 kylän isäntinä olivat mm. *Las clemetson* ja *mårten larsson* (VA 3975:12). Seuraavana vuonna Las clemetsonin talon isännäksi merkittiin hänen poikansa morten, minkä takia Voipalan kylään olisi pitänyt merkitä kaksi samannimistä isäntää. Kirjuri ratkaisi asian niin, että hän merkitsi toisen nimeksi *Mortten pöjlinen*, toisen nimeksi *Morten larson* (VA 3988:19v). Vuonna 1568 kirjuri on isäntien nimien merkinnässä päätenyt toiseen tulokseen, sillä hän kirjoitti lisänimen kummallekin, oli sekä *Morten pastinen* että *Mortten pöjlinen* (VA 4045:9).

Hyvin usein samannimisyyden kiertämiseksi on asiakirjoissa käytetty *-poika*-loppuisia merkintöjä. Tavallisesti tällaiset nimet on katsottu isännimeen perustuviksi patronymeiksi, mutta näyttää siltä, että hyvin usein *-poika*-aines on liitetty talonnimeen. Esimerkiksi Hauhon Kirkonkylässä on 1560-luvulla ollut kaksi isäntää, joiden nimi on ollut Thomas henrichsson. Vuonna 1568 toisen isännän nimeksi on merkitty Thomas henrichson, toisen nimeksi *Thomas heijkampoika* (VA 4045 :17v). Vuoden 1807 isonjaon kartassa on mainittu kantatalonnimi *Kratari eller Heiskala* (MHA 13 8/16). Ehkä **Heikka** ja **Heiska** ovat 1500-luvulla tarkoittaneet samaa taloa.

Kuhmoisten Harmosissa on 1550-luvulla ollut kaksi isäntää, joiden nimi on ollut Oloff

larsson. Vuonna 1557 toisen nimeksi merkittiin *Oloff Larsson* ja toisen nimeksi *Oloff tagginpoijka* (VA 3849:22v). Näistä nimistä **Takkinpoika** ei voi olla isännimeen perustuva partonyymi, sillä aiemmin on tuommoiseksi nimeksi ilmoitettu *Larsson*, vaan taustalla on jotain muuta, todennäköisesti talon nimi. On huomattava, että kylässä on **Takku-nen**-niminen saari.

Näyttää siltä, että kirjureiden merkinnät ovat yllättävän tarkkoja ja heijastavat sentään jotain kansanomaisesta nimestöstä. Tulkittaessa asiakirjojen merkintöjä on hyvä miettiä, mitä jokainen pienikin kirjaus saat-taisi sisältää. Tämän takia on turhaa ja vahingollista kaavamaisesti suomalaistaa kirjureiden käyttämää nimestöä.

Aiheeseen liittyviä kirjoituksia:

Alanen, Timo:

Rahvaan nimet asiakirjoissa, Genos 1991, s. 18 - 25.

Kepsu, Saulo:

Forna finska förnamn, Studia Antropomy-mica Scandinavica 1991, s. 33 - 59.

Närhi, Eeva Maria Benedek, Piroksa: Patronymiset sukunimityypit Suomessa ja Unkarissa, Congressus Octavus Internationalis Fenno-Ugristarum Jyväskylä 10.-15.8.1995. Pars V, s. 268 - 273. Jyväskylä 1996.